

Aneta Kunac, 3.c

Leonardo da Vinci

SALVATOR MUNDI (SPASITELJ SVIJETA)

(Likovna analiza djela)

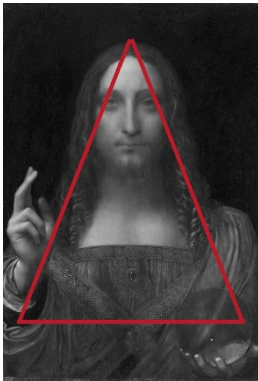
Osnovni kataložki opis djela:

- **Datum nastanka:** 1506. – 1513. godine
- **Slikarska tehnika:** ulje na drvetu
- **Veličina:** 45,4x65,6 cm

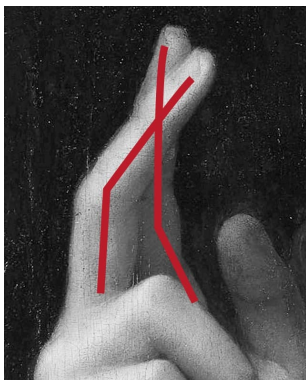
- **Umjetničko djelo:** slika je figurativna (tematski obrađena, možemo vidjeti što je na slici.) Na slici je prikazan Isus Krist, Spasitelj svijeta.

Likovna analiza djela:

- **Tema:** religiozna (prikazuje Isusa Krista)
- **Kompozicija:** Piramidalna (može ukazivati i na Trojedinog Boga, Isusovo božanstvo. Vjerojatno nije slučajno izabrana piramidalna kompozicija)

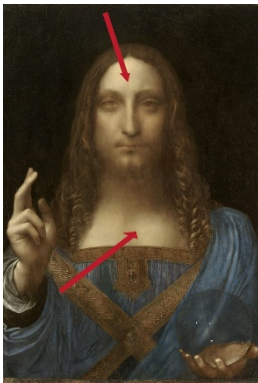
- **Motiv:** figura (Isus Krist)
- **Stil:** renesansni
- **Ikonografija (simboli):**
  - a) kugla koja predstavlja zemaljsku kuglu, Zemlju. Isus je prikazan kao onaj koji drži tu kuglu, koji ima moć i vlast nad njom, koji ju drži u ravnoteži.
  - b) Prekriženi Isusovi prsti tvore križ.

- **Kontrast na slici:**
  - a) **prema boji:** bijelo – plavo (bijeće točke na kugli – plavi ogrtač); crno – plavo (crno - simbol ništavila, tame iz kojeg izranja Isus – simbol neba, nebeskog plavetnila)
  - b) **svijetlo - tamno:** svijetli lik Isusov – tama koja obavija Isusa
  - c) **toplo - hladno:** narančasta boja lica – plavi ogrtač
  - d) **prema obliku:** piramidalni oblik Isusa – kugla u Isusovoj ruci
- **Ritam:**
  - a) Pravilan ritam – dominacija – ponavljanje uvijek istog elementa (uočavamo ga na dijelovima slike koji prikazuju obrub Isusove haljine s geometrijskim oblicima – pleterima)

b) Gradacija (postupno pojačavanje ili smanjivanje nekog elementa na slici) – uvojci Isusove kose

- **Ravnoteža:** Promatrano na prvu, slika bi bila asimetrična zbog kugle u Isusovoj lijevoj ruci koje nema u desnoj ruci. Na dojam simetričnosti pak upućuje položaj uzdignute desne ruke Isusove koji tu ravnotežu uspostavlja u odnosu na kuglu. Moj dojam je iz tog razloga da je slika u asimetričnoj ravnoteži.
- **Perspektiva:** Vertikalna (ono što je bliže je dolje, a ono što je dalje je gore) – kugla najbliže, dignuta ruka dalje, glava najdalje.
- **Izvor svjetlosti:** Svjetlo dolazi iz dvije točke: odozgo i sprijeda. To daje dojam kao da iz Isusa izvire svjetlost (iz njegova uma i njegovih grudiju tj. srca).

Zahvaljujući osvjetljenju, topli tonovi odmah upadaju u oči i u kontrastu su s plavom Isusovom haljinom. Svjetlost daje i sjajni efekt pramenovima Isusove kose.

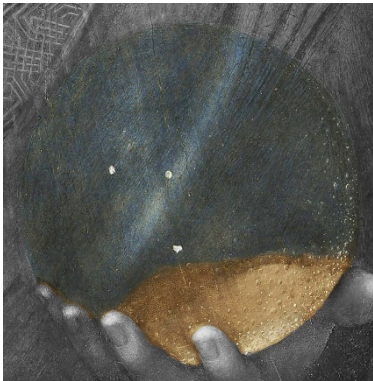

- **Oblikovanje:** jasno
- **Modulacija:** koristi se. U slikarstvu modulacija znači postizavanje iluzije volumena različitim bojama, odnosno njihovim komplementarnim tonovima (tople boje vizualno približuju, a njihove komplementarne vrijednosti, odnosno hladne boje udaljuju). Npr. Isusova ruka naspram haljine.
- **Tonska modelacija:** koristi se u prikazu Isusovog lika u kombinaciji sa svjetlošću, što daje različite nijanse narančaste boje (svjetlije i tamnije).
- **Poruka djela:** Isus izranja iz tame, razbija ništavilo i donosi svjetlost. U ruci drži zemaljsku kuglu i ima nad njom moć. Iz oblika pletera se iščitava Isusovo božanstvo kao onoga koji po Ocu dolazi na Zemlju. Isus ima staložen i miran pogled. Donosi mir svijetu. Središnja poruka djela je da je Isus spasitelj svijeta, svjetlost svijeta.
- **Osobni dojam:** Dosta sam se dvoumila bih li uzela za obradu ovu sliku. Prebiralala sam po mnogim slikama, a onda sam slučajno zapazila ovu. Do sada, nisam nikada čula za ovu sliku. Slici me privukla

mirnoća Isusovog pogleda i jednostavnost njegova prikaza. No upravo ta jednostavnost je pokazala i svu složenost slike i lika kojega prikazuje. Slika je na mene ostavila osobni duboki dojam. Također sam radeći na temi proučila mnoge pojmove likovne umjetnosti, neke iz osnovne škole sam i ponovila i dodatno produbila. Sve u svemu, imala sam mnogo koristi od rada na ovoj temi.

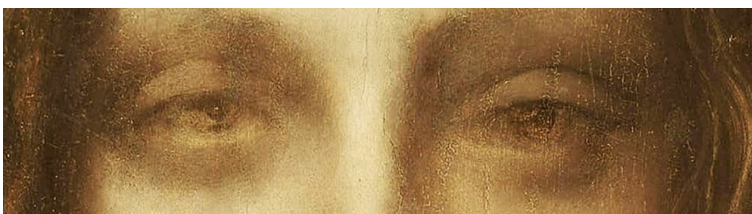
Još o djelu:

- **Kugla u Isusovoj ruci:**

Svjetlost koja pulsira unutar kugle, prikazana je bijelim točkama. Kugla je izazvala dosta kontroverzi oko rasprava o autentičnosti djela. Naime, Leonardo da Vinci je poznavao zakone optike. Ako to uzmemo za činjenicu, onda je trebao znati nešto i o lomu svjetlosti kroz kuglu i o tome da bi se prolaskom svjetlosti kroz nju, trebala dobiti obrnuta slika pozadine kugle. No to ovdje nije slučaj. Neki autori to tumače šupljinom kugle pri kojemu toga efekta nema, dok drugi govore da je Leonardo da Vinci time želio istaknuti kako je Isus Krist iznad prirodnih zakona. Neki opet govore da je Leonardo svoje nedovršene slike davao drugim majstorima da ih dovrše i da je tako nastala ta nesavršenost slike.

- **Isusovo lice:** mladoliko, uokvireno dugom kovrčavom kosom. Oči su bez svjetline, na njima kao da je sjena, a kapci su pretamni.

Isus izgleda kao da je umoran. Značenje toga bi moglo biti kako Isus obavlja tešku zadaću. Može označavati i mirnoću Isusovih očiju, mirnu narav, mir.

- **Haljina:** plava boja koja simbolizira nebeski svod, božansko Isusovo porijeklo. Izvezeni obrub isprepleten je trakama s pravilnim geometrijskim likovima – pleterima. Time se želi dobiti na dojmu skladnosti lika koji haljinu nosi. Geometrijski likovi i tijela u matematici predstavljaju savršenstvo, sklad. Trake tvore trokut svojim vrhom okrenut prema dolje. U kršćanstvu trokut označava Presveto Trojstvo (Oca, Sina i Duha Svetoga). Bog Otac se predstavlja na vrhu trokuta. Ovdje je trokut okrenut naopačke, simbolika Oca koji dolazi čovjeku, Zemlji putem Sina i Duha Svetoga. Na obrubu su i dva

draga kamena: rubin (kamen koji nose prinčevi, bogovi, junaci i carevi). I time se označava Kristova veličina. Na mjestu gdje se obrubi križaju, smješten je biser. Biser simbolizira čistoću.

Kontroverze:

Kugla koju Isus drži u ruci je izazvala najviše kontroverzi. Potaknula je mnoge rasprave. Radi li se ovdje o umjetničkoj genijalnosti, o razdoru između umjetnosti i znanosti, raspravlja se još i danas.

Slika „Salvator Mundi“ se smatrala izgubljenom i pronađena je 2005. godine. Kada je pronađena, držalo se da se radi o kopiji. No njenom restauracijom se dolazi do zaključka da se radi o slici slavnog genija Leonarda da Vincija. Kao dokaz su ponuđeni tragovi pritiskanja dlana na donji dio slike, što je bilo karakteristično za da Vincija. Uvojci kose i geometrijski likovi (pleteri) na obrubu haljine također odgovaraju Leonardovu stilu. Slika se pojavila na dražbi aukcijske kuće Christie's 2017. godine i prodana je za nevjerojatnih 450,3 milijuna dolara. Istaknuti likovni kritičar Jerry Saltz negira autentičnost slike. On kaže da je slika više puta strugana pa ponovo oslikana kako bi u isto vrijeme izgledala i staro i novo. Drži da Leonardo nikada tako nije slikao, da je površina „tupa i inertna i da je sve u potpunom neredu“. U svom razmišljanju navodi i imena dvanaest stručnjaka za Leonarda da Vincija, koji se također slažu s njim u procjeni o autentičnosti ovog djela. Nakon dražbe, slika više nije izlagana u javnosti. Drži se da ju je kupio saudijski princ Badr ben Abdalah u ime saudijskog prestolonasljednika Mohameda bin Salmana, najmoćnijeg čovjeka u kraljevstvu Saudijske Arabije. Drugi su stručnjaci pak uvjereni da se radi o još jednom remek djelu slavnog Leonarda da Vincija.

Izvori:

- 1) http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/udzbenici2012/Udzbenici%202012%20-%207.%20razred_29.3.2013.pdf
- 2) <https://valerijab.pgsri.hr/rad/category/slikarstvo?print=pdf-page>
- 3) <http://www.rudarska.hr/wp-content/uploads/2018/02/Povijest-arhitekture-2.-razred.pdf>
- 4) <https://www.nikolasinkovic.com/likovna-kompozicija-za-pocetnike/>
- 5) <https://culturacolectiva.com/art/mysterious-facts-leonardo-da-vinci-salvator-mundi>
- 6) <https://news.artnet.com/art-world/scientists-solve-mystery-salvator-mundi-orb-1745037>
- 7) <https://www.startnews.hr/art/spasitelj-svijeta-ipak-nije-djelo-leonarda-da-vincija-istaknuti-likovni-kriticari-smatraju-da-je-rijec-o-prevari/>
- 8) <https://news.artnet.com/art-world/leonardo-da-vinci-salvatore-mundi-orb-1123262>
- 9) <https://www.index.hr/vijesti/clanak/gdje-je-spasitelj-svijeta-remekdjelo-leonarda-da-vincija-prica-je-jako-cudna/2083629.aspx>